

Religie in een technologische cultuur

Citation for published version (APA):

van Well, M. D. J. (2021). *Religie in een technologische cultuur: over de rol van het sacrale in de ontwikkeling van het gezondheidsportaal PAZIO*. [Maastricht University]. Maastricht University. <https://doi.org/10.26481/dis.20211015mw>

Document status and date:

Published: 01/01/2021

DOI:

[10.26481/dis.20211015mw](https://doi.org/10.26481/dis.20211015mw)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

STELLINGEN

behorende bij het proefschrift

RELIGIE IN EEN TECHNOLOGISCHE CULTUUR

*over de rol van het sacrale in de ontwikkeling
van het gezondheidsportaal PAZIO*

Michiel van Well

1

De technologische cultuur is
door en door religieus.

2

Technologie is
gematerialiseerde religie.

3

Het drama van de technologische cultuur is
dat de mens niet alleen als de veroorzaker,
maar ook als de verlosser van het kwaad
wordt gezien. Dat leidt tot de onmogelijke
opgave voor de mens om zichzelf als een
baron van Münchhausen aan zijn eigen
haren uit het moeras van het kwaad
te trekken.

4

De sterk op activiteit en ingrijpen gerichte
technologische cultuur is gebaat bij een
herwaardering van passiviteit. Te vaak
wordt ingegrepen zonder perspectief
op verbetering. Passiviteit geeft ruimte
tot ontmoeting en bezinning, helpt om
onvermijdelijke grenzen te aanvaarden en
het leven op cruciale momenten op zijn
beloop te laten.¹

5

De in dit proefschrift bepleite
sacred turn in het wetenschaps- en
technologieonderzoek maakt zichtbaar
dat de richting van socio-technische
ontwikkelingen beter te begrijpen is
als er aandacht is voor de hedendaagse
sacraliteit en haar sacrale vormen.

¹ Tongeren, Paul van. 'Morele passiviteit'. In *De nieuwe mens: maakbaarheid van lijf en leven*, onder redactie van Frits de Lange, 20-29. Gooi & Sticht, 2000.

6

Het streven in de leefstijl zorg naar zowel autonomie van de patiënt als evidence-based medicine leidt tot de paradoxale situatie dat mensen vrijgelaten worden om hun leven zelf in te richten, zolang ze dat doen in overeenstemming met de medisch-wetenschappelijke richtlijnen.

7

Geautomatiseerde besluitvormingsystemen op basis van big data en algoritmen leiden er vooralsnog toe dat racisme, discriminatie en vooroordelen niet verminderen, maar vooral worden versterkt, aan het oog worden onttrokken en voortwoekeren.²

8

Er wordt vandaag de dag serieus geklaagd over het luiden van kerkklokken of gebedsoproepen terwijl er in de publieke ruimte niet te ontkomen valt aan commerciële reclames. Dit illustreert de transformatie van religie in de afgelopen decennia: de markt, de consument en het comfort zijn heilig.

9

‘Mensen maken goden, juist ook als ze denken dat ze iets heel anders aan het maken zijn.’³

10

In de Bijbel volgen direct na schepping en zondeval, de verhalen over de Ark van Noach en de Toren van Babel: technologieontwikkeling en de richting die we daaraan geven zijn vroege en vanzelfsprekende onderdelen van de relatie tussen God en mens.

11

Het bestuursgebouw van de Universiteit Maastricht is gehuisvest in het voormalige Tweede Minderbroedersklooster uit 1699. Eerder werd het gebouw onder meer gebruikt als Paleis van Justitie en als paardenstal. Waar ooit het kerkkoor was, is nu de aula van de universiteit. Waar ooit novicen toetraden en rechters ingezworen werden, vindt nu het initiatieritueel voor wetenschappers plaats. Steeds weer staan we hier op grond die aan het sacrale is toegewijd.

12

Dit is geen stelling.

² Benjamin, Ruha. Race after technology: abolitionist tools for the new Jim code. Medford, MA: Polity, 2019.

³ Grunberg, Arnon. Blinde gehoorzaamheid, Abraham Kuyper-Lezing. Amsterdam: VU University Press, 2020. p. 8.